

Habitatdirektiv og vandindvindingstilladelser

Ny kildeplads ved Skramsø, Syddjurs

Casper Katborg & Morten Lauge Fejerskov

Natur- og Miljøkonferencen 2025

Oplægsholderne

Casper Katborg

Biolog

Chefkonsulent, NIRAS

Tlf: 4299 8326

E-mail: caka@niras.dk

Morten Lauge Fejerskov

M.Sc. & Ph.D.

Ekspertisechef - Vandløb og Overfladevand

Gruppeleder VAND – NIRAS Aarhus

Tlf.: 6020 1872

E-mail: mlp@niras.dk

Indhold

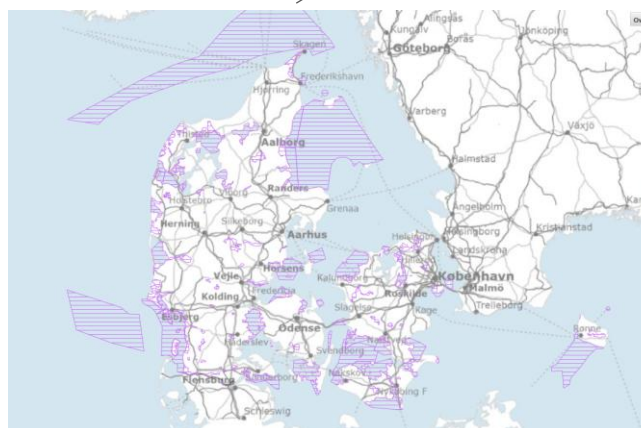
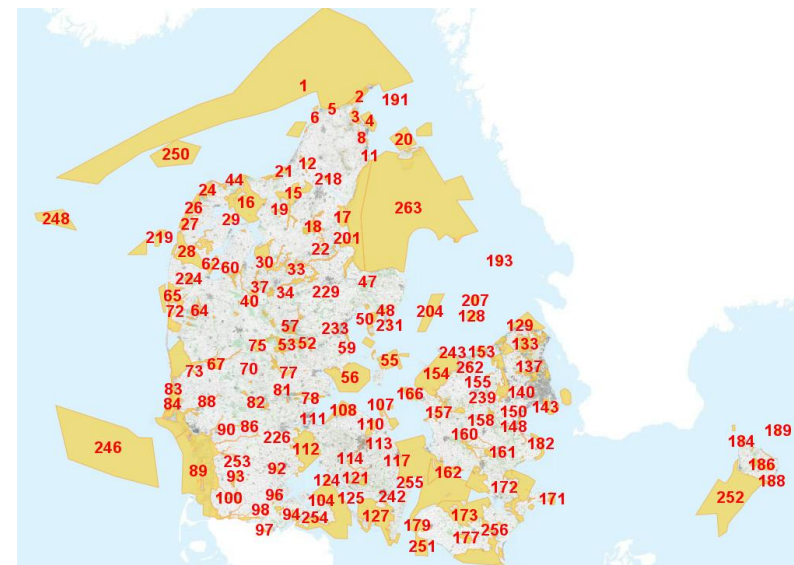
1. Introduktion til Natura 2000 beskyttelsen
2. Rammerne for habitatvurderingen
3. Fravigelsesbestemmelserne – herunder alternativer
4. Introduktion til projektet ved Skramsø Plantage
5. Foreløbig vurdering - §3 natur, målsatte vandløb og habitatnatur
6. Væsentligheds- og konsekvensvurdering
7. Fravigelsesproces – Er det en mulighed her?
8. Kortlagte alternativer
9. Vejen igennem
10. Hvad har vi lært?

Natura 2000

Natura 2000 områder

Habitatområder og Fuglebeskyttelsesområder

Natura 2000 er et netværk af områder, som rummer naturtyper og arter, som er værdifulde, sjældne eller truede i EU. Netværket består af habitatområder og fuglebeskyttelsesområder, som det enkelte EU-land har udpeget som led i implementeringen af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne. Disse områder kaldes også Natura 2000-områder og danner tilsammen et økologisk netværk af beskyttede naturområder i hele EU. Formålet er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper (bilag I) og arter (bilag II), som områderne er udpeget for at bevare.

Fuglebeskyttelsesområder

Habitatområder

Beskyttelsen af Natura 2000-områderne

De vigtigste regler om beskyttelsen af Natura 2000-områder findes i habitatdirektivets artikel 6, stk. 2-4.

- Artikel 6, stk. 2, vedrører den generelle beskyttelse af Natura 2000-områderne
- Artikel 6, stk. 3, vedrører beskyttelsen ved konkrete planer og projekter
- Artikel 6, stk. 4, vedrører mulighederne for fravigelse af beskyttelsen i artikel 6, stk. 3

Habitatdirektivet er ikke stringent implementeret i dansk lovgivning, og der findes således bestemmelser, der implementerer direktivet spredt rundt om i lovgivningen.

Habitatbekendtgørelsen er umiddelbart den mest kendte retsakt, der implementerer habitatdirektivets artikel 6, men artikel 6 er bl.a. også implementeret i bekendtgørelse om VVM for havne, planhabitatbekendtgørelsen, samordningsbekendtgørelsen (jernbaneloven og vejloven).

Habitatvurdering – kort beskrevet:

Væsentlighedsvurdering

- Vurderingen skal foretages ud fra forhåndenværende grundlag
- Det skal kunne afvises at der kan ske **væsentlig påvirkning** på udpegningsgrundlaget
- Forsigtighedsprincippet skal anvendes – enhver tvivl skal komme området til gode – altid "Worst-case"
- Alle vurderinger skal være begrundede
- (Tommelfingerregler) større mængder undersøgelse, længere argumentation, antagelser = konsekvensvurdering
- Undlad at afslutte en vurdering med at flage en tvivl

Konsekvensvurdering

- Vurderingen skal foretages på bedste videnskabelige grundlag
- Manglende viden er ikke ensbetydende med, at man dermed kan antage at mangelfuld viden udgør bedste videnskabelige grundlag
- Det skal **udenfor rimelig videnskabelig tvivl** kunne afvises at det kan medføre skade på områdets integritet/udpegningsgrundlag.
- **Konsekvensvurdering vil også medføre krav om MKR/MR hvis der er tale om et projekt der skal VVM-screenes eller en plan der skal miljøvurderes.**
- Kan man ikke afvise en skade så kan projektet eller planen **ikke tillades** uden en forudgående tilladelse til at fravige beskyttelsen.

Husk kumulative påvirkninger både i væsentlighedsvurderingen og konsekvensvurderingen

Habitatvurdering (Natura 2000)

Forsigtighedsprincip og worst-case

- Maksimalt ansøgte vandmængde skal vurderes (betragtninger om hvad der reelt forventes udnyttet har ikke relevans)
- Maksimale vandmængder for andre borer der påvirker samme område (kumulativ påvirkning)
- Andre planer eller projekter der kan påvirke vandføring, opholdstid og vandstand – eksempelvis indvinding fra overfladevand, opstemninger, diger/pumpestationer o.s.v.
- Modellens usikkerhed skal inkluderes i vurderingen og lægges oveni den beregnede sænkning.
- Der skal tages højde for den biologiske træghed. Er den nuværende tilstand et udtryk for den faktiske påvirkning eller kan der forventes yderligere forskydelse i negativ eller positiv retning?
- Har alle borer der kan påvirke en lokalitet "slået fuldt igennem" i terræn?
- Som **Ansøger** bør man forhøre sig hos myndigheden om de har kendskab til andre eksisterende og kommende relevante planer og/eller projekter, som **Myndighed** bør man huske at orientere ansøger om andre relevante planer og/eller projekter som der er kendskab til.

Fremgangsmåden vil i vidt omfang også skulle anvendes i forbindelse med vurderingen af påvirkningen i forhold til bilag IV-arter og målsatte vandforekomster – praksis er dog ikke helt så fast endnu.

Ingen kendte bagatelgrænser for hvornår der skal foretages vurdering

18/08770 12. april 2019

"Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger i sagen til grund, at der ved anvendelse af den nye betjeningsvejledning vil ske en generel **vandstandssænkning af søen med 2 cm** i Søndersø. Nævnet forstår af sagen, at udbredelsen af avneknippemoser i f. m. Maribosøerne er vurderet på baggrund af udbredelseskort i Danmarks Miljøportal (Naturdata). Det er ikke oplyst, om resultater af bl.a. NOVANA-undersøgelser (vedrørende vegetation, hydrologi, strukturer, drift, trusler mv.) er anvendt i XX vurderinger. Nævnet finder således, at **der ikke er anvendt eller gennemført specifikke undersøgelser** i relation til vandstandssænkningens eventuelle påvirkninger af tilstedeværende avneknippemoser mv. i forbindelse med Søndersø, men **alene vurderet/konkluderet på baggrund af en række generelle antagelser** om bl.a. vanddybder, forekomst af kalk og næringsstoffer, plantevækst, konkurrerende plantesamfund mv. Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på det foreliggende grundlag, at sådanne forhold/parametre kan skifte mellem de enkelte moser, sådan at en vandstandssænkning vil kunne indvirke forskelligt på de enkelte moser, og at der derfor bør gennemføres mere specifikke undersøgelser/vurderinger **af de enkelte avneknippemoser**. Dette kan eventuelt også være aktuelt i forhold til arealer med hængesæk samt arealer relevante for stor vandsalamander.

Allerede af den grund finder nævnet, at kommunens konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen ikke er tilstrækkelig.

Nævnet gør i den forbindelse opmærksom på, at der ved en ny konsekvensvurdering skal tages højde for en **påvirkning af de enkelte avneknippemoser i området**. Vurderingen skal endvidere foretages ud fra den bedste og nyeste viden på området, der er tilgængelig på afgørelsestidspunktet."

Der kan derfor ikke tages udgangspunkt i afskæringskriterier på eksempelvis 10 cm i forhold til hvornår der skal foretages en vurdering.

Dette betyder også at der kan være ret stor diskrepans mellem de krav der stilles til vurderingen og det output som beregningerne kan give.

Idet der skal anvendes et forsigtighedsprincip skal usikkerheden i modelberegningerne komme området til gode – ikke ansøger!

18/09816 Jyllinge Nordmark 12. april 2019

"**Det er i den foreliggende sag uomtvistet, at en del af naturtyperne på udpegningsgrundlaget**, herunder særligt strandeng og kalkoverdrev, **vil gå varigt tabt** ved projektets realisering."

"**En sådan varig ødelæggelse af selv en mindre del af de naturtyper, som lå til grund for, at lokaliteten blev udpeget, vil åbenbart være i strid med lokalitetens bevaringsmålsætninger og dermed udgøre en skade på det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet i artikel 6, stk. 3's forstand.**"

"**Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at det forhold, at arealerne set som en procentdel (0,09 % af det samlede strandengsareal i Natura 2000-området red.) af de samlede naturtypeforekomster i habitatområdet kan synes små, ikke kan føre til et andet resultat.**"

At det kun er en lille smule habitatnatur der påvirkes, kan ikke bruges som argument for at meddele tilladelse – det kræver en forudgående fravigelse.

Ingen afværger i væsentlighedsvurderingen

19/08484 29. juni 2021 - cykelsti

"Kalundborg Kommunes screeningsafgørelse af 1. oktober 2019 efter miljøvurderingslovens § 21 er baseret på en væsentlighedsvurdering, hvorefter projektet ikke væsentligt vil kunne påvirke Natura 2000-område nr. 166, Røsnæs, Røsnæs Rev og Kalundborg Fjord.

Det fremgår af væsentlighedsvurderingen, at **der i en sø ca. 150 m fra Natura 2000-området** befinder sig en **lille bestand af klokkefrøer**, og at **klokkefrø er på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag**. Det fremgår endvidere, at **klokkefrø vil kunne blive påvirket ved anlæg af stien, men at påvirkningen vil kunne undgås, forudsat at arbejdsperioden for stien nærmest søen lægges, imens padden ligger i vinterdale i perioden fra oktober til og med marts måned**. Selve væsentlighedsvurderingens **konklusion forudsætter udtrykkeligt, at anlægsarbejdet på strækningen ved Ulstrup Sportsplads finder sted fra oktober til og med marts måned, når klokkefrøerne overvintrer i deres vinterkvarter**.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at **væsentlighedsvurderingen herved tager foranstaltninger i betragtning, som har til formål at undgå eller reducere projektets skadelige indvirkninger på Natura 2000-området**.

Foranstaltninger, som har til formål at undgå eller reducere et projekts skadelige virkninger på et Natura 2000-område, **kan efter EU-Domstolens praksis imidlertid ikke tages i betragtning i forbindelse med en væsentlighedsvurdering**.

Selve det forhold, at der i forbindelse med en væsentlighedsvurdering tages hensyn til foranstaltninger med henblik på at undgå eller reducere et projekts skadelige virkninger på et Natura 2000-område, forudsætter således, at **en væsentlig påvirkning af lokaliteten må anses for sandsynlig, og dermed, at der skal foretages en fuld konsekvensvurdering**.^[11]

Kalundborg **Kommunes afgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 lider derfor af en væsentlig retlig mangel**, idet den underliggende væsentlighedsvurdering i strid med EU-Domstolens praksis bygger på de forudsatte afhjælpningsforanstaltninger vedrørende tidspunktet for anlægsarbejdets udførelse af hensyn til klokkefrø.

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger vægt på, at afhjælpningsforanstaltningerne i det konkrete tilfælde vedrører tidspunktet for projektets gennemførelse. Bl.a. sådanne foranstaltninger vil ifølge EU-Kommissionens meddelelse om forvaltning af Natura 2000-lokaliteter således først endeligt kunne defineres, når projektets sandsynlige virkninger er blevet beskrevet og vurderet fuldt ud i en konsekvensvurdering.

Endvidere lægger Miljø- og Fødevareklagenævnet vægt på, at Natura 2000-områder er underlagt en streng beskyttelse, og at en fuld konsekvensvurdering er nødvendig, med mindre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områdets bevaringsmålsætning på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes."

Vilkår om maksvandmængde ved konkrete boringer for at undgå påvirkning på habitatnatur og eksempelvis vilkår om kompensationsudledning for opretholdelse af naturtilstand – vil automatisk medføre krav om habitatkonsekvensvurdering, da disse vil være afværgeforanstaltninger.

Ingen monitoring til sikring mod påvirkning efter tilladelsen

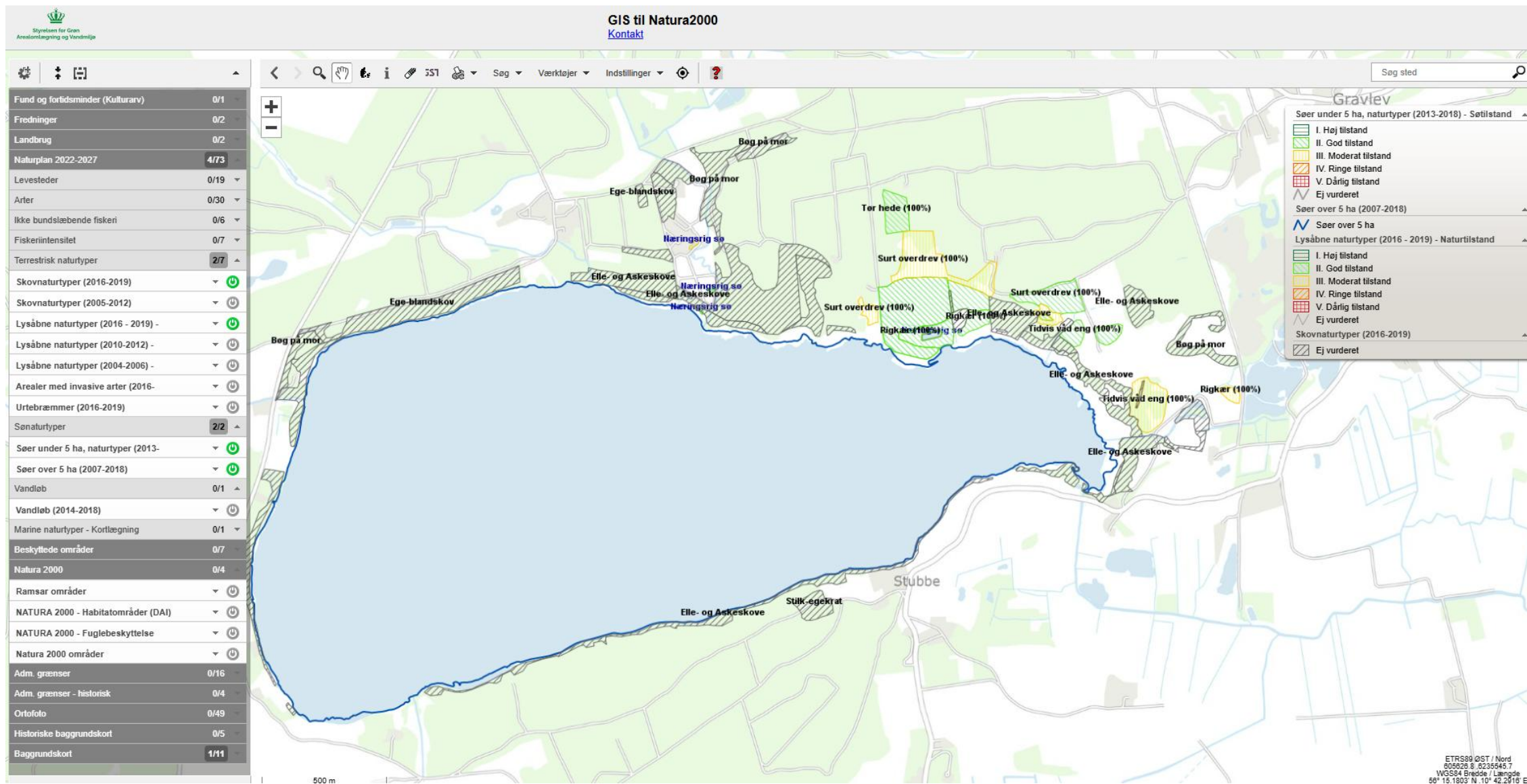
NMK-450-00053 Lystbådehavn og marsvin der skal overvåges efter tilladelsen er givet

”Flertallet finder på denne baggrund, at Kystdirektoratets afgørelse ikke er truffet i overensstemmelse med habitatdirektivet og EU-domstolens praksis herom, jf. bl.a. dommen sag C-142/16, Kommissionen mod Tyskland, **hvor EU-domstolen fastslår, at det ikke er i overensstemmelse med habitatdirektivets artikel 6(3) at meddele tilladelse under forudsætning af, at ansøger sikrer sig mod skade ved at holde øje med forholdene for udpegningsgrundlaget, efter at en tilladelse er meddelt. Ifølge EU-domstolens praksis må der således på afgørelsestidspunktet, ud fra et videnskabeligt synspunkt, ikke foreligge nogen rimelig tvivl i forhold til skadevirkninger for det omhandlede områdes integritet.**

Flertallet finder på denne baggrund, at afgørelsen lider af en retlig mangel, som medfører, at afgørelsen er ugyldig.”

Der kan derfor som udgangspunkt ikke stilles vilkår om monitoring i forhold til at kunne måle påvirkning på habitatnatur for at undgå skade – der skal være vished for at indvindingen ikke kan medføre skade på habitatnatur på tidspunktet for afgørelsen.

Tag udgangspunkt i de enkelte polygoner og deres tilstand

Fravigelsesbestemmelser

Artikel 6

1. For de særlige bevaringsområder iværksætter medlemsstaterne de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket i givet fald kan indebære hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, samt de relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler, der opfylder de økologiske behov for naturtyperne i bilag I og de arter i bilag II, der findes på lokaliteterne.
2. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i de særlige bevaringsområder samt forstyrrelser af de arter, for hvilke områderne er udpeget, for så vidt disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for dette direktivs målsætninger.
3. Alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold af stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de - hvis det anses for nødvendigt - har hørt offentligheden.
- 4. Hvis en plan eller et projekt, på trods af at virkningerne på lokaliteten vurderes negativt, alligevel skal gennemføres af bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning, træffer medlemsstaten alle nødvendige kompensationsforanstaltninger for at sikre, at den globale sammenhæng i Natura 2000 beskyttes. Medlemsstaten underretter Kommissionen om, hvilke kompensationsforanstaltninger der træffes.**

Hvis der er tale om en lokalitet med en prioriteret naturtype og/eller en prioriteret art, kan der alene henvises til hensynet til menneskers sundhed og den offentlige sikkerhed eller væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, eller, efter udtalelse fra Kommissionen, andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser.

Fravigelse - fortsat

Det er den primære myndighed for afgørelsen der skal meddele tilladelse til at fravige Natura 2000-beskyttelsen.

Der er krav om, at der skal gennemføres en fuld habitatkonsekvensvurdering, inden en fravigelse kan gennemføres, da det først er ved den fulde konsekvensvurdering omfanget af et projekt kan vurderes.

Projekter, der opfylder kravet om at være af bydende nødvendige hensyn til væsentlig samfundsinteresser, vil almindeligvis være projekter af national eller regional karakter. Dermed kan hensynet til privatøkonomiske interesser og kortsigtede økonomiske samfundsinteresser normalt ikke begrunde en fravigelse

Fravigelse - fortsat

Trepartsministeriet skal underrette EU-kommissionen om kompensationsforanstaltninger ved fravigelse.

Inden der træffes endelig beslutning om at fravige beskyttelsen, skal myndigheden indhente udtalelse fra SGAV, jf. § 9, stk. 5, i habitatbekendtgørelsen – det er ikke en vetorettighed. Dette gælder dog ikke forhold omfattet af forsvarshabitatbekendtgørelsen.

SGAV skal have så godt et grundlag som muligt for at afgive en udtalelse om et projekt opfylder habitatdirektivets betingelser for fravigelse.

Det betyder i praksis, at styrelsen ofte først kan høres, når der foreligger et udkast til en endelig plan eller afgørelse om et projekt, hvor konsekvenserne af planen eller projektet er fuldt belyst.

Indtil der er mere erfaring med at arbejde med fravigelser i forhold til Natura 2000 beskyttelsen kan det give god mening at inddrage SGAV på et tidligere tidspunkt, når det erkendes at nødvendigheden af en fravigelse kan være relevant.

EU-domstolen forudsætter, at VVM-tilladelsen giver bygherren lov til at påbegynde anlægsarbejderne, hvorfor en undtagelse fra habitatdirektivet skal meddeles som led i udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten og VVM-tilladelsen og den offentlige høring i den forbindelse.

Krav om at der ikke findes andre egnede alternativer

EU-Domstolen har fastslået, at fravigelse endvidere kun kan finde sted, hvis det er bevist, at der ikke findes alternative løsninger, jf. C-239/04.

Rækkevidden af alternativbegrebet er dog ikke fastlagt i EU-retten, men der tales i EU-kommissionens vejledning om "gennemførlige alternativer". Det må som ramme for vurderingen herefter kræves, at bygherren har rådighed over alternativet, og at det overordnet set honorerer samme formål som hovedprojektet.

Mulighederne for at anvende alternative løsninger skal undersøges grundigt. Er der flere alternative løsninger, må skader på Natura 2000-områdets integritet, som kan følge af de alternative løsninger, undersøges og sammenlignes.

Alle alternative løsninger skal i modsætning til vurderingen af alternativer i miljøvurderingssammenhæng vurderes ligeværdigt i forhold til det ansøgte projekt.

I vurderingsfasen og ved sammenligningen af alternative løsninger må omkostninger ikke være den eneste afgørende faktor ved valg af alternative løsninger, jf. C-399/14 (Grüne Liga Sachsen).

Kompenserende tiltag

I sager, hvor fravigelse er nødvendig, skal alle de nødvendige kompensationsforanstaltninger gennemføres for at opveje en skade, der ikke har kunnet forhindres eller forebygges ved at integrere afværgeforanstaltninger i planen eller projektet.

Kompenserende foranstaltninger er således forskellige fra afværgeforanstaltninger ved at skulle "reparere" på en skade eller ophæve de negative virkninger af en plan eller et projekt.

Kompensationsforanstaltninger kan foretages inden for det Natura 2000-område, der påvirkes, eller i et andet Natura 2000-område indenfor samme biogeografiske region. Det skal dog tilstræbes, at kompensationen sker så tæt på skaden som muligt for at underbygge, at sammenhængen i Natura 2000-netværket bevares.

Kompensationsforanstaltningen skal normalt være tilendebragt og virksom, inden skaden som følge af planen eller projektet indtræder, med mindre det kan bevises, at samtidighedskravet ikke er nødvendigt.

1. Projektet ved Skramsø Plantage

Skramsø projektet

- Etablering af Skramsø Kildeplads med 3 nye boringer
- Indvinding af 800.000 m³/år
- Etablering af 11 km råvandsledning
- Etablering af 30 km rentvandsledning
- Udbygning af eksisterende Skramsø Vandværk med nyt vandbehandlingsanlæg
- Etablering af to nye højdebeholdere
- Lukning af 12 eksisterende boringer

Potentielle naturpåvirkninger

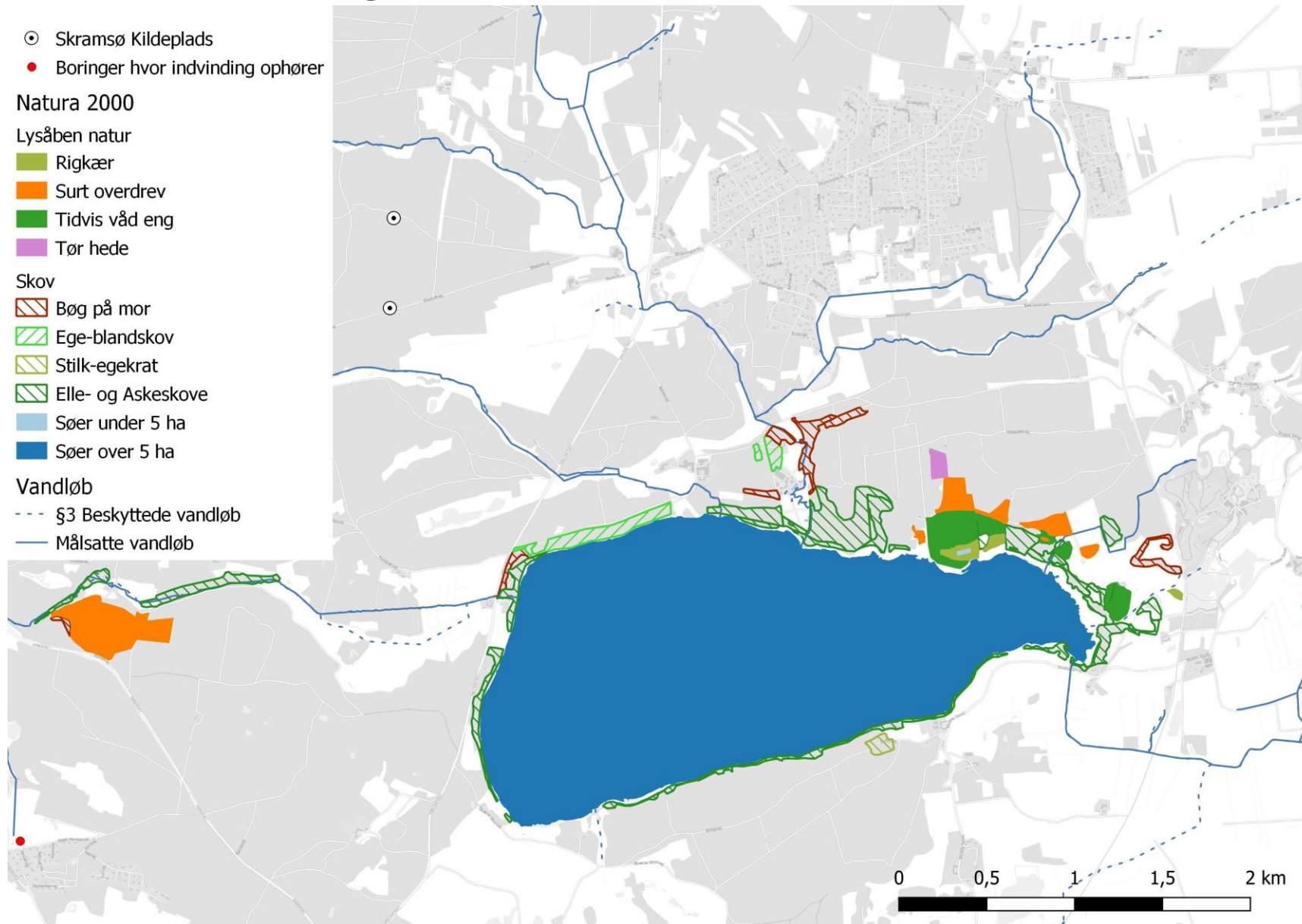
Vandindvinding - driftsfasen

- Reduktion i vandføring i målsatte og §3 beskyttede vandløb
- Reduktion i tilstrømningen til målsatte søer
- Reduktion i grundvandsstand under og tilstrømning til §3 beskyttede og grundvandsafhængige naturtyper
- Påvirkning af yngle- og rasteområder for Bilag IV arter
- Påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Habitatområde 44 Stubbe Sø

Ledninger - anlægsfasen

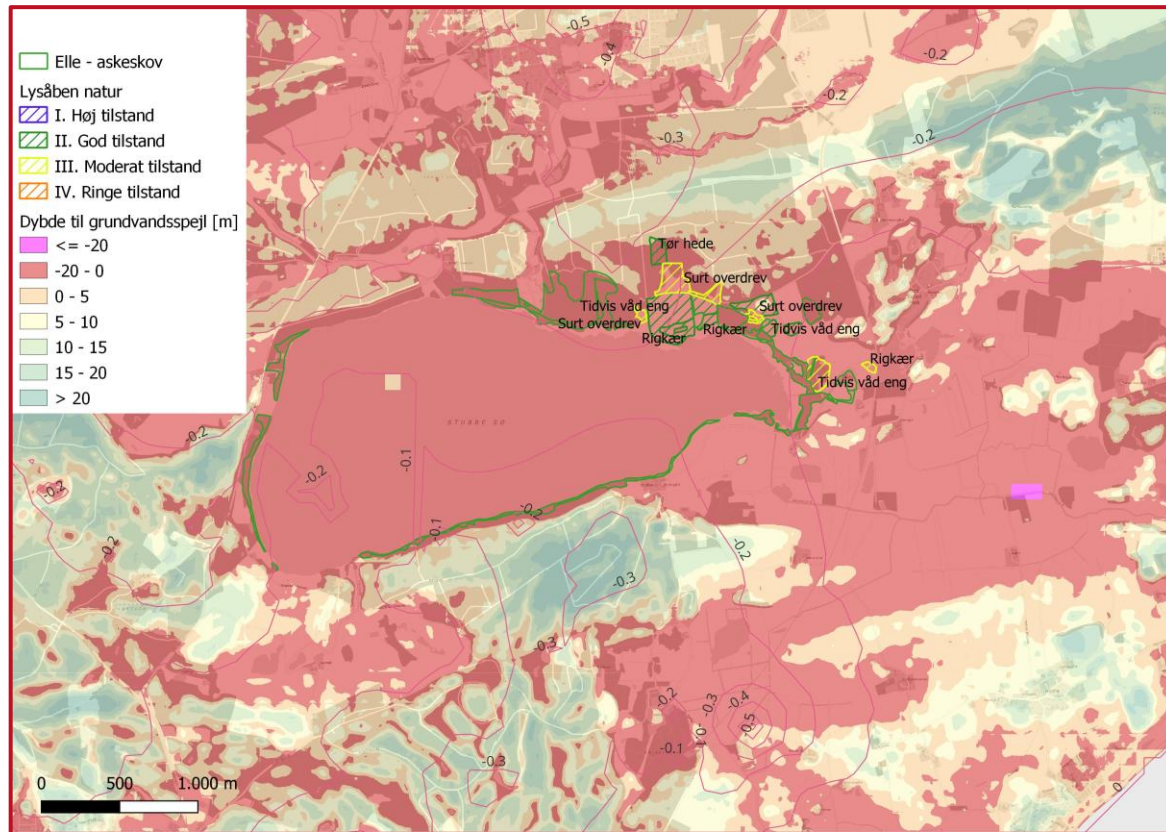
- Styret underboring af målsatte-, §3- og habitatvandløb
 - Borum Bæk, Frelling Bæk, Langsø Bæk
- Styret underboring §3 natur
 - 2 moser, 1 eng, 2 overdrev
- Påvirkning §3 beskyttet natur
 - Overdrev (gennemgravning)
- Påvirkning af yngle- og rasteområder for Bilag IV arter
 - Markfirben, stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø, flagermus, odder

Habitatnatur omkring Stubbe Sø

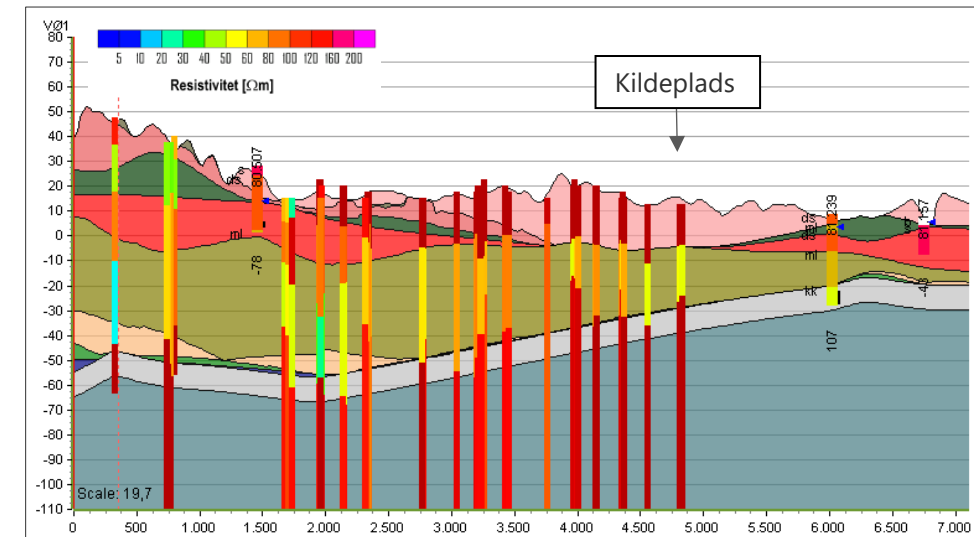
Naturpåvirkninger - habitatnatur

Påvirkninger omkring Stubbe Sø

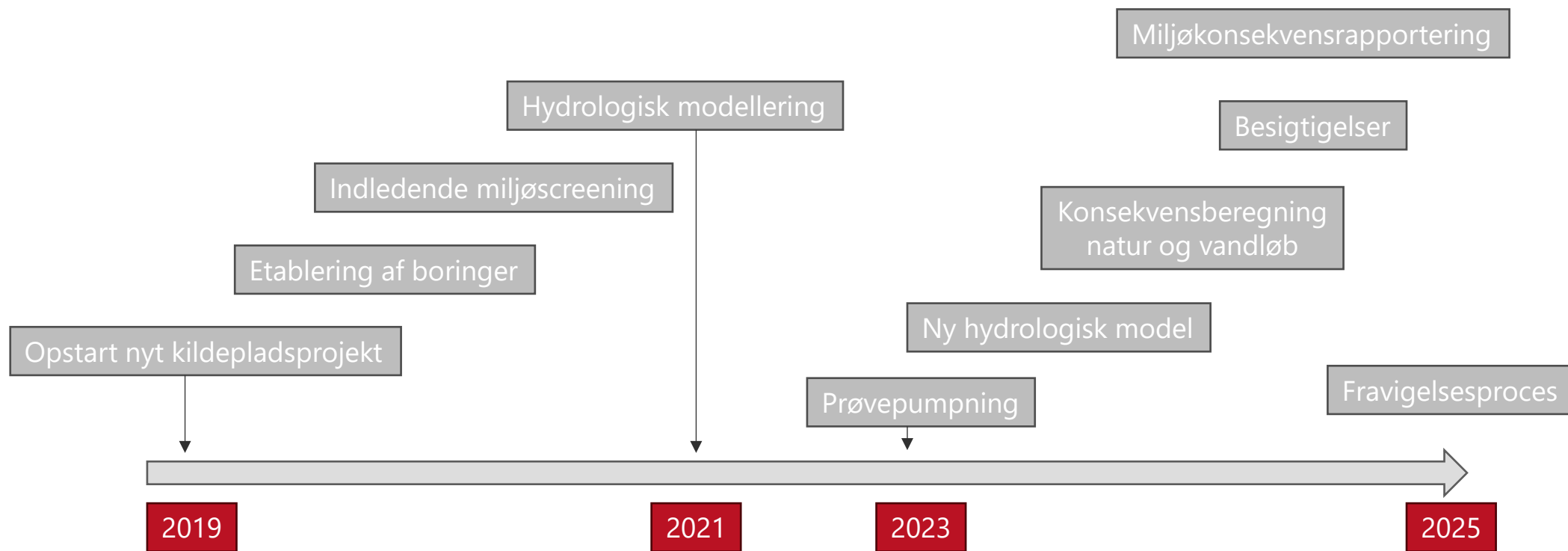

Konsekvenser

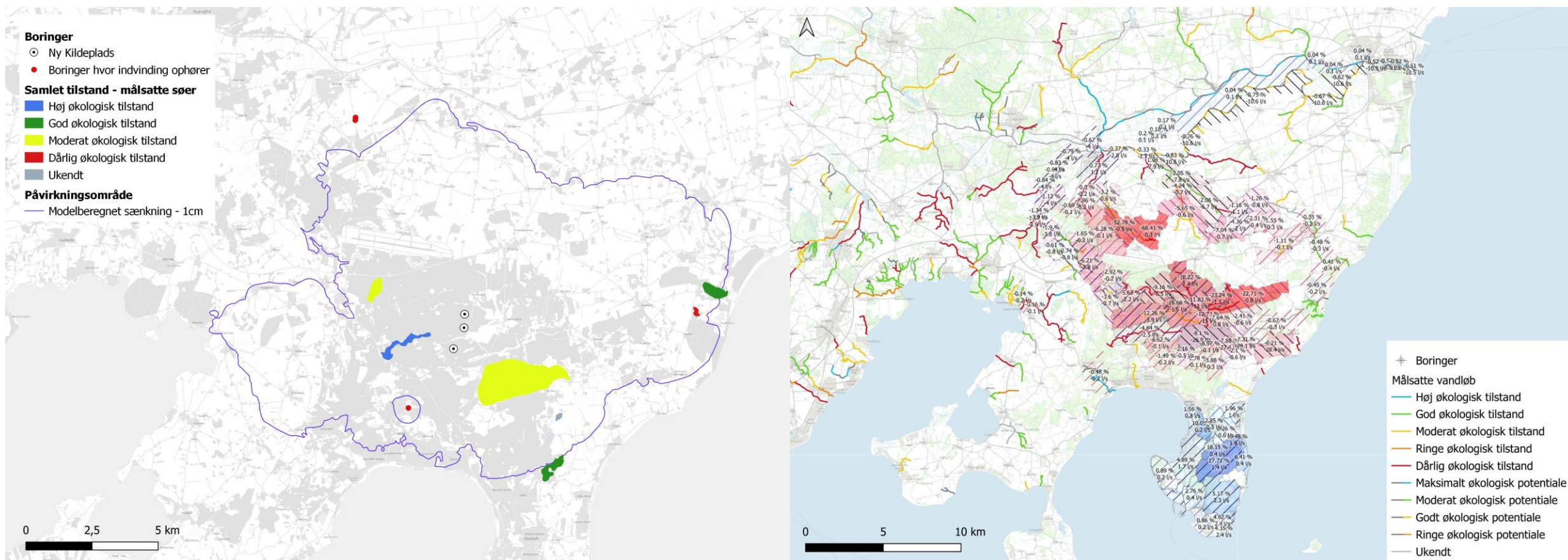
- 10-20 cm påvirkning af vandstanden ved rigkær (7230)
- 20 cm påvirkning ved Stubbe Sø
- Påvirkning af kantskov (elle- askeskov – 91E0)
- Tidvis våd eng (6410) – ingen påvirkning

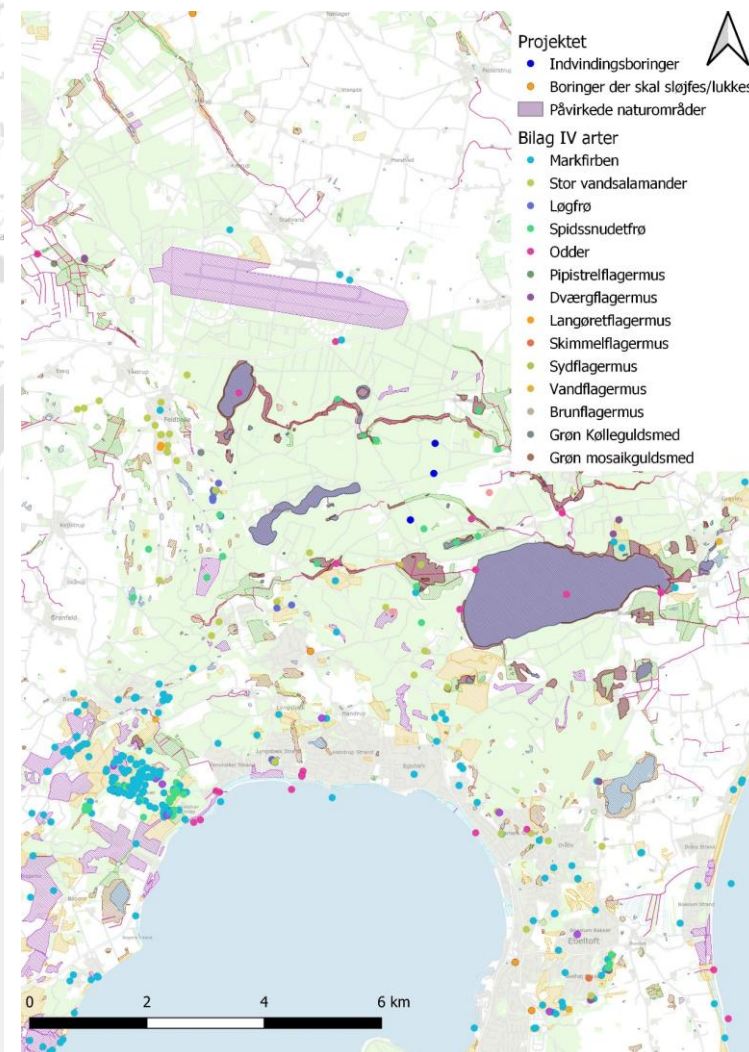
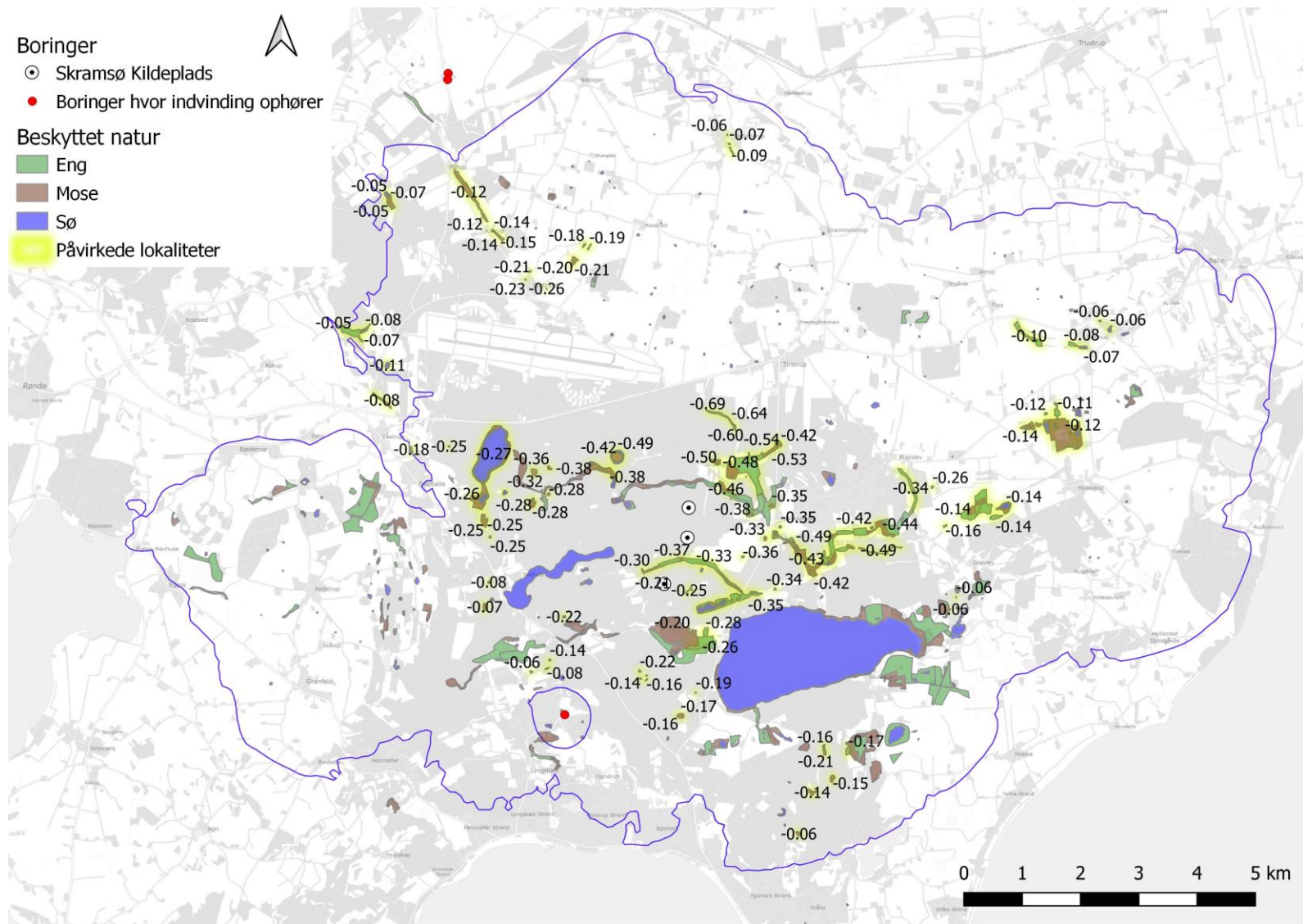
Tidslinje

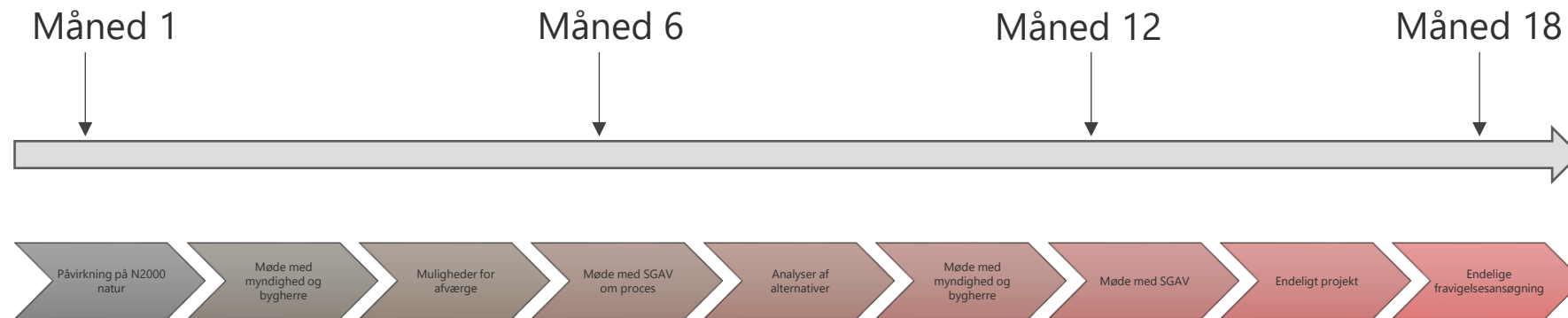
Målsatte vandforekomster

§3 beskyttet natur

Fravigelsesproces – estimeret tidsplan

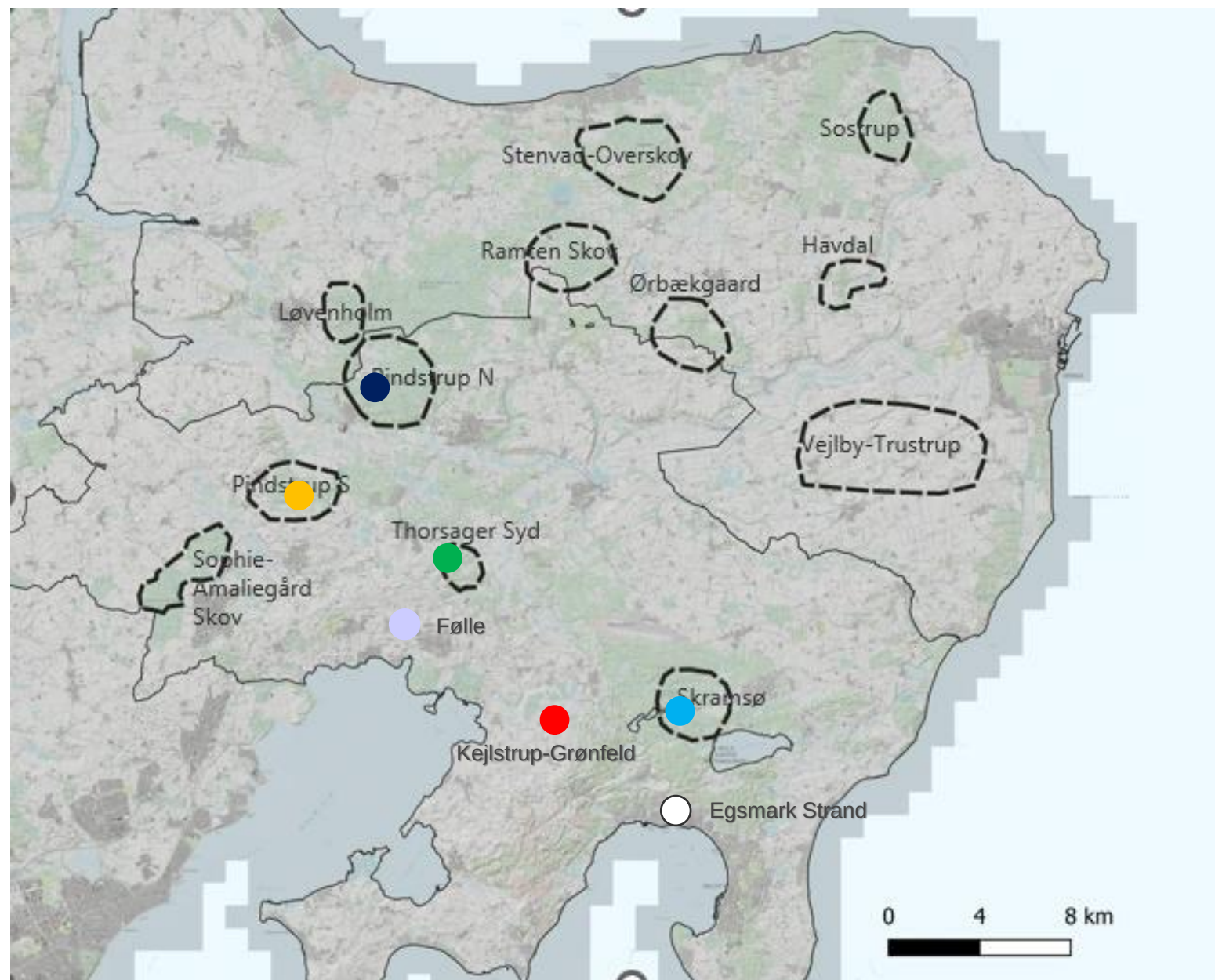
3. Alternativer – konsekvens – valg – fravalg

Grøn = mindre påvirkning end hovedforslag
 Gul = forskel kan ikke forudsiges på foreliggende grundlag
 Rød = større påvirkning end hovedforslag

Alternativ	Skramsø	Vand	Natura2000	Økonomi	Videre
Hovedforslag: 800.000 m ³	800.000 m ³	Fravigelse	Fravigelse	5,30 kr./m ³	Ja
A1: 1.500.000 m ³	1.500.000 m ³	Fravigelse	Fravigelse	3,30 kr./m ³	Ja
A2: Fortynding eks. med Skramsø	400.000 m ³	Fravigelse	Fravigelse	5,60 kr./m ³	Nej
A3: Rensning eks.	0 m ³	Ingen fravigelse	Ingen fravigelse	12,70 kr./m ³	Nej
A4a: Ny anden kildeplads: Pindstrup N	0 m ³	Fravigelse	Ingen fravigelse	5,70 kr./m ³	Ja
A4b: Ny anden kildeplads: Pindstrup S	0 m ³	Fravigelse	Ingen fravigelse	5,70 kr./m ³	Ja
A4c: Ny anden kildeplads: Thorsager S	0 m ³	Fravigelse	Ingen fravigelse	5,70 kr./m ³	Ja
A5: Lang ledning	0 m ³	Fravigelse	Fravigelse	7,40 kr./m ³	Nej
A6: Overfladevand	0 m ³	Fravigelse	Fravigelse	7,10 kr./m ³	Nej
A7: Afsaltning	0 m ³	Fravigelse	Fravigelse	17,20 kr./m ³	Nej
A8a: Skramsø + Kejlstrup-Grønfeld	400.000 m ³	Fravigelse	Fravigelse	6,10 kr./m ³	Ja
A8b: Skramsø + Følle	400.000 m ³	Fravigelse	Fravigelse	~6 kr./m ³	Ja
A8c: Skramsø + Egsmark Strand	400.000 m ³	Fravigelse	Fravigelse	~6 kr./m ³	Ja

Beliggenhed af

- Skramlø
- Pindstrup N
- Pindstrup S
- Thorsager S
- Kejlstrup-Grønfeld
- Følle
- Egsmark Strand

H: Skramsø kildeplads med indvindingsmængde på 800.000 m³/år

Tekniske løsning

- Tre nye indvindingsboringer beskyttet af skov
- 800.000 m³/år i Skramsø

Påvirkning af vand og natur

- Vandforekomster: Op mod 30 vandforekomster påvirkes med risiko for forringet tilstand og **behov for fravigelse**
- Natura 2000: Reduceret vandtryk kan skade rigkær på udpegningsgrundlag (1) og dermed **behov for fravigelse**
- Bilag IV-arter: Muligvis påvirkning af padder, der kan kræve afværge eller **behov for fravigelse**
- §3 beskyttet natur: Lavere vandtryk kan medføre tilstandsændring og **dispensationsbehov**

Økonomi

- Den billigste produktionspris på 5,30 kr./m³ bortset fra Alternativ 1 med stordriftsfordele via samme anlæg

Konklusion

- God og beskyttet kilde
- God forsyningssikkerhed
- Behov for tilladelser til fravigelser og dispensationer
- **Der arbejdes videre med alternativet**

A3: Rensning af vand fra nuværende kildepladser

Tekniske løsning

- Eksisterende kildepladser opretholdes og vandet renses
- 0 m³/år i Skramlø

Påvirkning af vand og natur

- Vandforekomster: Ingen påvirkning og **intet behov for fravigelse**
- Natura 2000: Ingen påvirkning af udpegningsgrundlag og **intet behov for fravigelse**
- Bilag IV-arter: Ingen påvirkning og **intet behov for fravigelse**
- §3 beskyttet natur: Ingen tilstandsændring og **intet dispensationsbehov**

Økonomi

- Produktionspris på 12,70 kr./m³ – 140 % højere end hovedforslagets 5,30 kr./m³

Konklusion

- Fortsat drift af nedslidte eksisterende kildepladser
- Eksisterende kildepladser forværres fortsat med DMS
- Endnu ikke effektive rensemetoder og der kan ikke opnås den ønskede drikkevandskvalitet
- Prisen er væsentligt højere end hovedforslaget
- **Der arbejdes ikke videre med alternativet**

A8c: Fordeling af indvinding mellem Skramsø Kildeplads og en ny kildeplads mellem Kejlstrup og Egsmark Strand

Tekniske løsning

- Ny indvinding mellem Kejlstrup og Egsmark Strand
- 400.000 m³/år i Skramsø (=A2)

Påvirkning af vand og natur

- Vandforekomster: Et antal vandforekomster (20) påvirkes muligvis med risiko for forringet tilstand og **behov for fravigelse**
- Natura 2000: Mulig påvirkning af udpegningsgrundlag (1) og **behov for fravigelse**
- Bilag IV-arter: Muligvis påvirkning af padder, der kan kræve afværge eller **behov for fravigelse**
- §3 beskyttet natur: Lavere vandtryk kan medføre tilstandsændring og **dispensationsbehov**

Økonomi

- Produktionspris på ca. 6 kr./m³ – 15 % højere end hovedforslagets 5,30 kr./m³

Konklusion

- God og beskyttet ny kilde
- Forventeligt mindre behov for fravigelser og dispensationer
- **Der arbejdes videre med alternativet**

Hvad har vi lært?

- Drikkevandsprojekter er multidimensionelle og komplekse (det vidste faktisk godt)
- Kunderne er vænnet til hurtig behandling af indvindingstilladelser – drikkevand er jo vigtigt!
- Der har tidligere været en meget pragmatisk tilgang til natur- og miljøvurderinger i forhold til drikkevand – det er slut, jf. EU domstol og Klagenævn
- Inden igangsætning af drikkevandsprojekter skal der defineres og undersøges en række forskellige alternativer til hovedforslaget så spillerummet udvides – sandsynligheden for at der ikke er konflikter med et af direktiverne er lille.
- Indvinding i nærheden af Natura 2000 områder øger kompleksiteten
- Der er intet "free-ride" på hverken §3 natur eller målsatte vandforekomster – sidstnævnte er mindst lige så kompleks som habitatdirektivet
- Afdæk de mulige påvirkninger så tidligt i processen som muligt – jo tidligere problemet konstateres, jo hurtigere kan projektet tilpasses – tidligere praksis med at påvirkning på natur er noget der indgår den sidste del af processen er ikke farbar hvis der skal sikres hurtigere sagsbehandling.